

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

**Informace o zahájení a realizaci projektu:
„VOL Šanci pro dlužníky“
CZ.03.2.60/0.0/0.0/16_064/0006229
financovaného z Evropského sociálního fondu prostřednictvím
Operačního programu Zaměstnanost a státního rozpočtu ČR**

Dne 1. 10. 2018 se zahajuje projekt „VOL Šanci pro dlužníky“. Hlavním problémem, na který předkládaný projekt reaguje, je rostoucí počet osob, které nedokáží samy řešit svou dluhovou situaci a dostávají se do tzv. dluhové pasti. Vrcholovým stavem této situace je potom skutečnost, že věřitelé přestávají mít důvěru v platební morálku dlužníka a ve většině případů své pohledávky nechávají uznat jako exekuční tituly.

Obecné dluhové problémy se splácením hypoték, leasingů, kreditních karet a dalších úvěrů má v posledních letech čím dál více lidí. Počet nařízených exekucí rok od roku stoupá. Pokud dlužník pracuje, je jeho mzda obvykle to první, co exekutora zajímá, navrhne exekuci na plat, soud ji nařídí, vykonat ji musí zaměstnavatel. Množství narůstajících exekucí tedy nezatěžuje pouze dlužníky, ale představuje také významnou zátěž pro zaměstnavatele, neboť výrazně zvyšuje objem administrativy mzdových účtáren, které musí komunikovat s pověřenými soudními exekutory a složitými algoritmy počítat srážky ze mzdy (obzvláště náročné je to v případě vícenásobných exekucí).

Předkladatel se problematice dluhových pastí spolu s partnerem projektu začal věnovat v souvislosti s prací s osobami vykonávající dělnické profese v automobilovém průmyslu a osobami ve výkonu trestu odnětí svobody a po jejich propuštění, kdy si společně uvědomili, že je jednak třeba důsledně šířit a vysvětlovat informace vedoucí k prevenci a současně se zaměřit na individuální přístup a řešení jednotlivých kauz dle potřeby klienta.

Několikaletá praxe s prací s těmito osobami potvrdila skutečnost, že jen cca 25 % osob s exekucemi setrvává v zaměstnání a dokáže aktivně řešit své dluhy. Většina po 2 až 3 měsících, kdy se exekutoři zaměří na jejich mzdu, účet aj., ztrácí motivaci a raději odchází do šedé/černé ekonomiky. Rozhodli jsme se, že tuto skutečnost musíme reflektovat v našich dalších aktivitách, neboť máří naše dlouholeté snahy o pomoc ohroženým cílovým skupinám. Detailnější rozbor problému je uveden v příloze Analýza potřeby a CS.

Základní příčinu problému můžeme vidět v nízké informovanosti osob o problematice předluženosti. Příčiny zadlužení jsou různé. Často jde třeba jen o snahu dosáhnout životního standardu, jako mají ti, co jsou na tom lépe, ať už jde o sousedy nebo příbuzné. Nejčastěji se lidé do dluhového kolotoče dostanou tím, že si berou půjčku na splacení půjčky.

Asociace občanských poraden rozděluje příčiny vzniku zadlužení na ty, za které si mohou dlužníci sami (vnitřní), a na ty, za které může především společnost a legislativa (vnější).

Vnitřní příčiny jsou ovlivněny finanční gramotností jednotlivých osob, jak hospodaří s rodinnými financemi. Mezi vnější příčiny patří například reklamy úvěrových společností, neetické postupy oddlužovacích agentur a nedostatečná regulace související s poskytováním spotřebitelských půjček.

Obecně je příčinou slabá osvěta v oblasti finanční gramotnosti. I podle průzkumu Ministerstva financí v roce 2014 (STEMMARK), je finanční gramotnost v ČR na velmi špatné úrovni. Lidé často ani nevědí, co podepisují, nečtou úvěrovou smlouvu, pojistné podmínky, všechny dodatky aj.

Dalším problémem je, že řada osob nekomunikuje s věřiteli, soudci a exekutory – nepřebírají poštu nebo ji vyhazují. Nemají tedy přehled o svých dluzích a nemohou je ani řešit.

Současná extrémně složitá legislativa a problematika dluhů, smluv, exekucí a případně insolvenčí je problém i pro osoby s vysokoškolským vzděláním. Lidé neumí mnohdy ani napsat dopis reagující na rozhodnutí, neví, kde začít, jak postupovat, jaké mají možnosti řešení. A proto to logicky raději vzdají.

Sama Exekutorská komora připouští, že současná legislativa je velmi nepřehledná: "Neustálé změny zákona značně komplikují činnost soudních exekutorů." vysvětluje prezidentka EK ČR, Pavla Fučíková.

Předkládaný projekt neaspiruje na řešení současného systému fungování exekutorů jako podnikatelských subjektů bez uplatňování principu teritoriality, ani neřeší nutnou humanizaci exekutorské činnosti.

Cílem projektu je pomoci s řešením dluhové situace ekonomicky aktivním osobám v automobilovém průmyslu, které jsou ohrožené předlužeností. Veškeré aktivity projektu budou směřovat k nastavení realizovatelného systému splátek pohledávek tak, aby účastníci projektu i nadále zůstávali v oficiálních pracovních poměrech a nepřecházeli do tzv. šedé nebo černé ekonomiky. Přejít mimo oficiální pracovní poměry pro stát představuje ztrátu na povinných odvodech a daních a také s sebou nese výdaje sociálního systému, neboť se takováto osoba oficiálně ocitá bez prostředků. Černá ekonomika je také velmi často spjata s kriminální činností, která většinové společnost způsobuje řadu negativních externalit.

Hlavní cíl projektu tedy spočívá ve snížení rizika ohrožení sociálním vyloučením pro osoby s předlužeností.

Cíl je v souladu se specifickým cílem Výzvy 64 tj. Zvýšit uplatnitelnost osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených ve společnosti a na trh práce.

Zprostředkující měřitelné dílčí cíle:

1. Zajistit vstupy projektu dle metodiky OPZ
2. Vytvořit interaktivní program Virtuální právník pro CS
3. Zajistit výběr primární CS ve spolupráci se zaměstnavatelskými subjekty v automobilovém průmyslu v počtu min. 250 osob.
4. Realizovat program 20 vzdělávacích/osvětových setkání s CS – prevence
5. Zajistit individuální poradenství včetně možné psychologické podpory a koučinku pro min. 80 osob (počet hodin)
6. Prokázat impakt projektu (včetně kvantifikace efektů)